

**МІНІСТЕРСТВО МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
ІМЕНІ ІВАНА БОБЕРСЬКОГО**

«Затверджено»

Голова приймальної комісії
Львівського державного
університету фізичної культури
імені Івана Боберського

Ярослав СВИЩ

«17» квітня 2026 р.

ПРОГРАМА

фахового іспиту

«ОРГАНІЗАЦІЇ ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»

для здобуття «першого (бакалаврського) рівня вищої освіти»

зі скороченим терміном навчання

за спеціальністю *ІЗ «Туризм та рекреація»*

Розглянуто і затверджено на засіданні
приймальної комісії ЛДУФК
ім. Івана Боберського,
протокол № 5 від «17» квітня 2026 р.

ЛЬВІВ – 2026

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Комплексний іспит має на меті виявити рівень теоретичних знань і практичних навичок, набутих студентами під час навчання за рівнем вищої освіти. До змісту іспиту включено завдання з наступних дисциплін: Організація туристичних подорожей, Туристичне країнознавство, Географія туризму, Основи туризмознавства.

Іспит оцінюється за 200 бальною шкалою.

Абітурієнт, який тримав оцінку менш ніж 100 балів, до участі у конкурсі для зарахування на навчання не допускається. Якщо абітурієнт не з'явився або відмовився від складання іспиту – бали не нараховуються, абітурієнт позбавляється права подальшої участі у вступному випробуванні та у конкурсі для зарахування на навчання до Львівського державного університету фізичної культури імені Івана Боберського.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Рівні компетенції	Бали	Критерії
I. Початковий	0-69	У відповіді абітурієнт не продемонстрував знання основного програмного матеріалу; не орієнтується в питаннях програми; не знає основної літератури.
	70-99	У відповіді абітурієнт суттєві недоліки в знаннях основного програмного матеріалу; недостатньо орієнтується в питаннях програми; допустив принципові помилки; допустив помилки при формуванні основних положень відповіді; частково засвоїв програмний матеріал.
II. Середній	100-135	У відповіді абітурієнт продемонстрував знання основного програмного матеріалу, але допустив окремі помилки при формуванні основних положень відповіді; не повністю засвоїв програмний матеріал.
III. Достатній	136-149	Абітурієнт продемонстрував знання програмного матеріалу; засвоїв основну літературу; дещо неправильно побудував відповідь, допустив непослідовність у викладенні матеріалу, не підкреслив ключові моменти.
	150-163	Абітурієнт продемонстрував знання програмного матеріалу; засвоїв основну літературу; правильно побудував відповідь, але допустив логічну непослідовність у викладенні матеріалу, або не підкреслив ключові моменти.
IV. Високий	164-179	У відповіді абітурієнт продемонстрував знання програмного матеріалу; продемонстрував здатність до аналізу узагальнення ключових положень та знання основної літератури, поверхневі знання у додатковій літературі.
	180-200	У відповіді абітурієнт продемонстрував всебічні, систематизовані, глибокі знання програмного матеріалу; продемонстрував здатність до творчого аналізу узагальнення ключових положень та знання основної й додаткової літератури.

ЗМІСТ ПРОГРАМНОГО МАТЕРІАЛУ

ОРГАНІЗАЦІЯ ТУРИСТИЧНИХ ПОДОРОЖЕЙ

Програмний матеріал

Характеристика суб'єктів туристичного ринку. Продуценти туристичних послуг. Виробники комплексного туристичного продукту. Туроператори: класифікація та функції. Туристичні агенти: види та обов'язки. Вимоги до матеріально-технічної бази. Вимоги до кадрового забезпечення.

Створення туристичного підприємства. Форм власності та організаційно-правові форм господарювання: критерії вибору, переваги та недоліки. Етапи створення туристичного підприємства. Організація підприємницької діяльності з надання туристичних послуг. Порядок отримання ліцензії на туроператорську діяльність.

Види турів та класи обслуговування туристів. Класифікація турів за ознаками: мотивація, організаційні засади, форми організації, сезонність, набором послуг. Класи обслуговування: V.I.P., люкс-апартамент, люкс, перший, шкільний, кемпінг.

Методика розробки туру. Етапи розробки туру: створення «вербальної моделі» туру, проведення маркетингових досліджень, розробка маршруту, програмне забезпечення туру, організаційно-технічні заходи з забезпечення турів.

Угоди у туризмі. Угода між рецептивним та ініціативним туристичними операторами. Угоди туроператора з постачальниками послуг, угода з підприємством харчування, угоди з транспортними підприємствами, угода з екскурсійним бюро, угоди з продуцентами додаткових послуг, угода між туроператором і готелем. Системи бронювання.

Маркетинг туру. Методи стимулювання збуту туристичних подорожей. Просування туристичного продукту. Визначення ціни туру.

Організація обслуговування туристів. Технологія і методи продажу в туристичній агенції. Визначення мотивів та потреб клієнта. Типи туристів.

Форми та стилі обслуговування клієнтів. Професійна етика та культура обслуговування клієнтів.

Туристична документація. Технологічна документація: технологічна картка, бланк ваучера, лист бронювання, бланк угоди з клієнтами, картосхему маршруту, пам'ятка з організації туру. Маршрутний лист. Інформаційно-довідкові матеріали.

Туристичні формальності. Паспортно-візові формальності: види віз, види запрошень, порядок оформлення української візи іноземним громадянам, оформлення Шенгенських віз. Митні формальності: правила ввозу в Україну та вивозу з України речей і товарів, митний догляд, правила оформлення митної декларації. Валютні формальності. Медико-санітарні формальності.

Страховання в туризмі. Обов'язкові види страхування в туризмі. Порядок страхування життя, здоров'я та майна туристів. Страхування на випадок невиїзду. Асистанс. Страхування відповідальності власника автотранспортних засобів, що перевозять туристів («Зелена карта»).

Безпека туристичних подорожей. Нормативно-правові акти щодо забезпечення безпеки туристичних подорожей. Фактори ризиків в туристичних подорожах: політичні, біологічні, природно-кліматичні, хімічні, радіаційні, психофізичні. Методи запобігання негативним наслідкам ризиків. Правила поведінки на транспорті.

Література:

1. Бабарицька В. К., Малиновська О. Ю. Менеджмент туризму. Туроперейтинг : навч. посіб. Київ : Альтерпрес, 2009. 288 с.
2. Галасюк С. С., Нездоймінов С. Г. Організація туристичних подорожей та екскурсійної діяльності : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2016. 178 с.
3. Герасименко В. Г., Замкова А. В. Організація транспортних подорожей і перевезень туристів : навч. посіб. Харків : Бурун Книга, 2011. 112 с.

4. Гуменюк Г. М., Копилець Д. М., Дівнич О. С. Організація туристичних подорожей : навч. посіб. Івано-Франківськ : Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2025. 252 с.
5. Кифяк В. Ф. Організація туризму : навч. посіб. Чернівці : Книги–ХХІ, 2008. 344 с.
6. Кузьмін О. Є., Дубодєлова А. В., Кулиняк І. Я., Малкуш Х. Ю. Організування туристичної діяльності : навч. посіб. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2015. 352 с.
7. Любіцева О. О. Методика розробки турів : навч. посіб. Київ : Альтерпрес, 2008. 300 с.
8. Мальська М. П., Худо В. В., Цибух В. І. Основи туристичного бізнесу : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 272 с.
9. Михайліченко Г. І., Єременко А. Ю. Організація туристичних подорожей : навч. посіб. Київ : Київський національний торговельно-економічний університет, 2011. 391 с.
10. Опря Б. О. Організація туристичних подорожей : навч.-метод. посіб. Кам'янець-Подільський : Рута, 2021. 154 с.
11. Організація туризму : навч. посіб. / уклад. О. М. Перепелюк. Умань : Сочінський М. М., 2022. 128 с.
12. Організація туристичних подорожей : навч.-метод. посіб. / П. Кучер, О. Никига, К. Лабарткава та ін. Львів : Львівський державний університет фізичної культури імені Івана Боберського, 2024. 136 с.
13. Писаревський І. М., Тонкошкур М. В. Планування та організація туристських маршрутів : підручник. Харків : ХНАМГ, 2012. 304 с.
14. Брич В. Я. Організація туризму : підручник. Тернопіль : ТНЕУ, 2017. 448 с.
15. Демко В. С., Колокольчикова І. В. Основи туристичної діяльності: теорія і практика : навч. посіб. Запоріжжя, 2025. 207 с.

ТУРИСТИЧНЕ КРАЇНОЗНАВСТВО

Програмний матеріал

Туризм як об'єкт вивчення туристичного країнознавства. Основні категорії туризму. Види та форми туризму. Класифікація туризму. Туризм внутрішній і міжнародний. Плановий і самодіяльний туризм. Індивідуальний і груповий туризм. Пізнавальний, курортно-лікувальний, спортивний, діловий, релігійний і сільський зелений туризм. Історичні передумови виникнення і розвитку туризму. Зародження паломництва. Виникнення і розвиток національного (етнічного) туризму. Основні чинники і проблеми розвитку туризму. Сезонність. Стимулювання розвитку туризму.

Схема туристично-країнознавчої характеристики. Структура країнознавчої характеристики країни. Загальний огляд. Етимологія назви, змістовне наповнення державних атрибутів та символів. Типові сюжети та зміст національних гімнів. Історичні особливості виникнення, еволюції форми та змісту державних атрибутів. Географічне положення, його значення у сучасних умовах. Формування території. Походження, типологія та функції кордонів. Значення сусідського положення. Транскордонне співробітництво. Адміністративно-територіальний устрій, столиця країни, господарство та його територіальна диференціація, геокультура країни, внутрішні територіальні відміни (регіоналізація). Поняття про систематику, класифікацію та типологію. Види типології країн світу. Найбільш загальні групи країн: незалежні країни (держави), залежні країни. Типологія за формою державного устрою та формою державного ладу. Типологія країн за площею та населенням. Типологія за ступенем розвитку людського суспільства та за способом ведення господарства. Типологія країн Б. Гаврилишина. Типологія за рівнем соціально-економічного розвитку. Регіоналізація світу ООН. Радянські підходи до типології країн світу. Розробки українських вчених в сфері типології країн світу. Україноцентричний підхід до типології країн світу.

Країнознавчі аспекти пізнавального туризму. Особливості пізнавального туризму. Внутрішньорегіональні і міжрегіональні поїздки у

структурі пізнавального туризму. Прогноз ВТО. Меридіональна спрямованість туристських потоків. Обмін туристами між колишніми метрополіями і їх колоніями. Пізнавальний туризм у Європі. Пізнавальний туризм в Америці. Пізнавальний туризм в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні. Пізнавальний туризм в Африці. Пізнавальний туризм на Близькому Сході. Пізнавальний туризм в Південній Азії.

Країнознавчі аспекти лікувально-оздоровчого туризму. Особливості лікувально-оздоровчого туризму. Історія подорожей з лікувальною метою. Типи курортів. Бальнеологічні курорти. Грязеві курорти. Кліматичні курорти. Лісові (рівнинні), гірські, приморські кліматокурорти. Профіль курорту. Перехідні курорти. Лікувально-оздоровчий туризм у Європі. Чехія, Угорщина, Польща. Курорти Західної Європи. Курорти Південної Європи. Лікувально-оздоровчий туризм в Америці. Лікувально-оздоровчий туризм на Близькому Сході. Лікувально-оздоровчий туризм в Азії. Лікувально-оздоровчий туризм в Океанії. Лікувально-оздоровчий туризм в Африці.

Країнознавчі аспекти ділового туризму. Особливості ділового туризму. Географія бізнес-поїздок. Напрями туристських потоків зі службовими цілями. Темпи і причини зростання ділового туризму. Головні постачальники ділових туристів. Ринок бізнес-туризму. Діловий туризм у Європі. Діловий туризм в Америці. Діловий туризм в Південно-Східній Азії. Географія конгресово-виставкового туризму. Міжнародні симпозіуми. Спеціалізовані туристські виставки і біржі.

Країнознавчі аспекти релігійного туризму. Історія паломництва. Паломництво Античності. Паломництво Середньовіччя. Макрорегіони паломництва. Світові центри культу. Єрусалим. Центри християнського паломництва. Рим, Париж і Лурд, Фатіма, Варшава, Монтсеррат. Всесвітні дні християнської молоді. Центри паломництва мусульман. Мекка і Медіна. Центри буддистського паломництва.

Міжнародні туристичні організації. Поняття міжнародної туристської організації. Профіль міжнародної туристської організації. Всесвітня

туристська організація. Мета і завдання ВТО. Міжнародний конгрес офіційних туристських організацій. Генеральна асамблея ВТО. Регіональні комісії ВТО. Виконавчий комітет ВТО. Генеральний секретар ВТО. Проект Шовковий шлях. Проект Шлях невідьників. Світові туристські організації. Всесвітня рада з подорожей і туризму (ВТТС). Міжнародна асоціація світового туризму (МТ). Світова федерація туристських агентств (ВАТА). Всесвітня федерація асоціацій туристських агентств (УФТАА). Світові туристські організації галузевого характеру. Міжнародна асоціація повітряного транспорту (ІАТА). Міжнародна асоціація морських пасажирських перевізників (ІПСА). Міжнародна готельна асоціація (МГА). Міжнародний союз національних асоціацій готелів, ресторанів і кафе. Міжнародна асоціація конгресових центрів (АПК).

Туристичне країнознавство Європи. Європа як економіко-географічний і політичний макрорегіон. Загальна політико-економіко-географічна характеристика Європи. Країнознавчий огляд Північної Європи. Політична та економіко-географічна характеристика країн Західної Європи. ФРН: політико- та економіко-географічна характеристика. Сполучене Королівство Великобританія: політико- та економіко-географічна характеристика. Франція: політико- та економіко-географічна характеристика. Країнознавчий огляд Південної Європи. Італія: політико- та економіко-географічна характеристика. Політична та економіко-географічна характеристика країн Східної Європи.

Література

1. Аніпко Н. Туристичне країнознавство. Західна та Північна Європа : навч. посіб. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2022. 236 с.
2. Єремєєва І.А. Теоретичне країнознавство : підруч. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2022. 144 с.
3. Клапчук В.М. Туристичне країнознавство (лекції) : навч-метод. посіб. Івано-Франківськ, 2023. 177 с.

4. Ровенчак І.І., Мамчур О. Географічне країнознавство : навч. посіб. [Вид. 2-е, випр. і доп.]. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2021. 112 с.
5. Уварова Г.Ш., Мелько Л.Ф. Туристичне країнознавство: навч. посіб. К. : ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», 2022. 410 с.

ГЕОГРАФІЯ ТУРИЗМУ

Програмний матеріал

Предмет і зміст дисципліни «Географія туризму». Завдання географії туризму. Зв'язок географії туризму з іншими дисциплінами (демографія, економічна географія, фізична географія, історична географія). Специфічний підхід у географії туризму. Сфера інтересів географії туризму. Основні поняття: туризм, турист, екскурсант ін.

Сучасні теорії та концепції географії туризму. Методи дослідження географії туризму. Критерії та методика рекреаційної оцінки території. Особливості та принципи районування в міжнародному туризмі. Значення рекреаційного районування. Складність районування. Районоформуючі чинники. Значення районоформуючих факторів у формуванні туристських районів. Системно-структурний підхід в районуванні. Таксонометричні територіальні одиниці різного порядку.

Значення і роль фізико-географічних факторів і ресурсів (географічне положення району або країни, кліматичні і ландшафтні особливості, багатство і унікальність рослинного і тваринного світу, наявність в країні морських і океанських узбереж, річки і озера, мінеральні води і грязі). Значення і роль економіко-географічних факторів і ресурсів (економіко-географічне положення країни-приймача; економічний рівень приймаючої країни і країн, що є для неї основними постачальниками туристів; наявність достатнього числа кваліфікованих кадрів; конкретний для даної території рівень цін на рекреаційні ресурси, послуги засобів розміщення, транспорту, громадського харчування та ін.; рівень розвитку зовнішніх і внутрішніх транспортних зв'язків даного району). Рівень розвитку туристської інфраструктури.

Розвиток міжнародних та внутрішніх комунікацій, удосконаленням транспортних засобів. Розвиток матеріальної бази міжнародного туризму. Значення і роль етнічних факторів і ресурсів. Етнічні передумови розвитку міжнародного туризму. Значення і роль культурно-історичних чинників і ресурсів.

Туристичні макрорегіони світу, їх короткий огляд, динаміка туристичних потоків. Європейський макрорегіон. Американський макрорегіон. Азійсько-Тихоокеанський макрорегіон. Африканський макрорегіон. Близькосхідний макрорегіон. (Рівень розвитку туріндустрії в туристичних макрорегіонах. Фактори, що стримують розвиток туризму. Географія, площа і ландшафт країн. Клімат. Річки та озера. Населення, демографія, столиці і великі міста. Релігія. Мова. Транспорт. Валюта. Туристські формальності і митні обмеження. Особливості туризму.

Туризм з метою відпочинку і розваг в Європі, Америці, Азійсько-Тихоокеанському районі, Африці, Близькому Сході і в Південній Азії. Пізнавальний туризм. Розважальний туризм. Найбільш відомі і відвідувані тематичні парки світу.

Географія бізнес-поїздок. Географія конгресно-виставкового туризму. Географія інсетив-туризму.

Історія лікувально-оздоровчого туризму. Специфіка лікувально-оздоровчого туризму. Види лікувально-оздоровчої діяльності. Географія лікувально-оздоровчих курортів.

Поняття релігійного туризму. Класифікація релігій світу. Географія поширення релігійних вірувань (релігійний туризм в християнстві, ісламі, буддизмі). Особливості географії релігійного туризму в регіонах світу.

Залізничні туристські перевезення - характерні особливості, найбільші в світі залізничні магістралі; технічний прогрес як фактор прискорення розвитку швидкісних видів ж/д транспорту; характеристика супершвидкісних залізничних магістралей; «Євро-найт» - нова форма сервісу на європейських залізничних лініях; комплексні тури на спеціалізованих туристсько-

екскурсійних поїздах - характеристика 2-3 денних і багатоденних турів; особливості ж/д туризму в Північній Америці, Африці. Круїзи - історія створення; морські круїзи-лідери світового ринку, їх круїзний флот, програми круїзних компаній, види круїзів та їх особливості, система «все включено», тенденції до зменшення цін, найбільш популярні напрямки, найбільші світові компанії; річкові круїзи - особливості розвитку, характеристика основних річкових і озерних систем світу, географія річкових подорожей в Європі, США, Канаді, Китаї.

Райони поширення екологічного туризму. Природно-заповідні території, як об'єкт екологічного туризму. Райони поширення екзотичного і пригодницького туризму. Дайвінг (free-diving, tec-diving, wreck-diving, search and recovery, drift-diving, night diving, cave-diving, daily-diving), рафтинг, серфінг, джипінг та ін. Сім чудес світу (старі і нові), як об'єкти екзотичного туризму. Космічний туризм, як один із найперспективніших видів екзотичного туризму.

Література:

1. Аріон О.В., Уліганець С.І. Географія туризму. Навчально-методичний посібник. К.: Інтердрук, 2019. 206 с.
2. Божук Т.І. Рекреаційно-туристичні дестинації: теорія, методологія, практика : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра геогр. 11.00.11 – конструктивна географія і раціональне використання природних ресурсів /Божук Тетяна Іванівна; Львівський національний університет імені Івана Франка. Львів, 2014. 44 с.
3. Географія туризму України: навчальний посібник для здобувачів вищої освіти за спеціальності 242 «Туризм» [Електронний ресурс] / уклад. : Н. В. Мельник, С. М. Іваниця. – Ужгород : УжНУ, 2021. – Ч. 1. – 104 с.
4. Доценко А. І. Туристичне країнознавство : навч. посіб. / А. І. Доценко. – Київ: Університет «Україна», 2022. – 148 с. 3. Економіка рекреації та туризму [Електронний ресурс] : навч. посіб. / О. А. Сущенко, О. О. Стрижак,

Н. А. Дехтяр [та ін.] ; Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2021. – 346 с.

5. Ковальська Л. В. Географія туризму : підручник для студентів спеціальності ІЗ «Туризм та рекреація» вищих навчальних закладів України / Л. В. Ковальська, О. Г. Пархоменко. – Івано-Франківськ : НАІР, 2025. – 210 с.

6. Смаль І. В. Основи географії рекреації і туризму: навчальний посібник. Ніжин: Вид-во НДПУ імені Миколи Гоголя, 2004. 264 с.

7. Смаль І. В. Туристичні ресурси світу. Ніжин: Вид-во Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя, 2010. 336 с.

ОСНОВИ ТУРИЗМОЗНАВСТВА

Програмний матеріал

Історія розвитку світового туризму. Періодизація історії туризму. Подорожі та мандрівки в епоху стародавнього світу. Подорожі епохи середньовіччя та основні мотиви які спонукали до їх здійснення. Подорожі й туризм у XVII-XVIII ст. Значення великих географічних відкриттів в розвитку туризму. Туризм XIX – початку XX ст. «Туристична революція» XIX ст. Напрями туристичної діяльності Томаса Кука. Друга половина XX ст. - сучасний етап історії світового туризму.

Передумови розвитку туризму в Україні. Мандрівництво як джерело зародження туризму в Україні. Український туризм у XIX – першій половині XX ст. Зародження організованих форм туризму. Туризм в Україні в 70-80-ті роки XX ст. Провідні туристичні організації кінця XIX — початку XX ст., які діяли на Західноукраїнських землях. Туристичні організації кінця XIX — початку XX ст. у Східній Україні. Туризм в Україні на сучасному етапі.

Міжнародне туристичне співробітництво. Світові туристичні регіони. Основні туристичні форуми та їх документи. Роль ООН у формуванні сучасної структури міжнародного регулювання туристичної діяльності. Історія виникнення Всесвітньої туристичної організації (ВТО). Структура ВТО.

Основні функції Всесвітньої туристичної організації. Співробітництво України із міжнародними туристичними організаціями.

Культурно-історичне та соціально-економічне значення туризму у розвитку суспільства. Туризм - галузь вкладання капіталів. Поняття та функції туризму. Поняття туристична діяльність, туристичний продукт, туристичний товар, туристична послуга, турист, екскурсант. Види туристичних організацій. Поняття про туристичну фірму. Поділ туристичних фірм та організацій за комерційним характером. Основні відмінності фірм-туроператорів від фірм-турагентів. Функції туризму в суспільстві. Оздоровча функція туризму. Соціокультурна функція туризму. Екологічна функція туризму. Політична функція туризму. Туристичні ресурси та їх класифікація.

Умови та фактори розвитку туризму. Зовнішні фактори розвитку туризму. Роль внутрішніх факторів у формуванні туризму. Туризм і сфера послуг. Місце туризму в народному господарстві та сфері послуг. Правові засади діяльності туристичних організацій. Поняття туристична фірма. Процедура створення туристичного підприємства. Статут туристичного підприємства. Основні законодавчі документи, що регулюють туристичну діяльність. Основні умови ліцензування туристичної діяльності в Україні.

Форми та види туризму. Туризм індивідуальний, груповий та індивідуально-груповий. Туризм внутрішній, в'їзний та виїзний. Плановий, комерційний, самодіяльний, клубний, діловий, спортивний, релігійний, екологічний, інтенсив-туризм, елітарний туризм. Види туризму залежно від засобів пересування. Види маршрутів і турів. Програми перебування туристів. Основні складові турпакету.

Професійна діяльність у туристичній галузі. Агент по організації туризму. Екскурсовод і гід-перекладач. Менеджер туризму. Професійна етика у туристичній діяльності.

Суть, типи і напрями маркетингових досліджень в туризмі. Етапи маркетингових досліджень. Форми організації маркетингових досліджень в туризмі. Маркетингова інформація та її види. Методи збору маркетингової

інформації. Система аналізу маркетингової інформації. Дослідження маркетингового середовища туристичних підприємств. Маркетингові дослідження ринку туристичних послуг. Маркетингові дослідження конкурентів. Фактори формування системи маркетингу персоналу на підприємствах. Формування збутової стратегії туристичними підприємствами. Канали збуту туристичного продукту. Вибір посередників та напрямки співпраці з ними. Планування маркетингової діяльності в туризмі.

Ціноутворення в туризмі. Ціна в комплексі маркетингу туристичного підприємства. Фактори та цілі ціноутворення. Методи ціноутворення в туризмі. Вибір та реалізація цінової стратегії.

Основи туроперейтингу. Організація роботи туристичної фірми. Технологія організації туристичної подорожі. Визначення ціни туру. Договірні стосунки в туризмі. Туристичні документи. Туристичні формальності.

Основи екскурсознавства. Екскурсія як вид туристичної діяльності. Класифікація екскурсій. Методика створення екскурсії. Методика проведення екскурсії. Техніка проведення екскурсії. Майстерність екскурсовода. Безпека туристичних подорожей як умова їх організації та здійснення. Фактори ризику в туризмі. Вплив туризму на довкілля. Права та обов'язки туристів. Претензійна робота в сфері туризму. Страхування в туризмі.

Література:

1. Борисова О.В. Спеціалізований туризм : навчальний посібник для студентів закладів вищої освіти спеціальності «Туризм» / О.В. Борисова. – Київ : Видавничий дім «Кондор», 2020 – 360 с.
2. Ващишин М. Правове регулювання туристичної діяльності : навч.-метод. посібник / М.Ващишин. – Львів : ПП Сорока Т.Б., 2014. – 168 с.
3. Волошин І. М. Туристичні ресурси України з атласом туристичних мандрівок: довідкове видання / І. М. Волошин, Л.Ю.Матвійчук, К.В. Ненько – Львів : ЛДУФК, 2015. – 437 с.
4. Голод А. Страхування в туристичній діяльності : навч. посіб. : у 2 ч. / Андрій Голод, Юлія Феленчак. – Львів : ЛДУФК, 2016. – 156 с.

5. Історія туризму : навч. посіб. для студ. спеціал. 242 «Туризм» / С. І. Лиман, А. Ю. Парфіненко, І. С. Посохов. – Суми : Університетська книга, 2018. – 371 с.
6. Козловський Є. В. Правове регулювання туристичної діяльності : навч. посіб. / Є. В. Козловський. – Київ : Центр учбової літератури, 2015. – 272 с.
7. Кручек О.А. Основи туризмології : навчальний посібник / Кручек О.А., Соляник С.Ф., Гордієнко С.І. – Суми : Університетська книга, 2020. – 236 с.
8. Любіцева О. О. Туризмознавство: вступ до фаху : підручник / О. О. Любіцева, В. К. Бабарицька. – Київ : Київський університет, 2008. – 335 с.
9. Мальська М. П. Готельний бізнес: теорія і практика : підручник / М. П. Мальська, І.Г. Пандяк. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 472 с.
10. Мальська М. Світовий досвід розвитку туризму : підручник / М. Мальська, Н. Паньків, А. Ховалко. – Київ : Центр навчальної літератури, 2017. – 244 с.
11. Мандюк Н. Л. Менеджмент у туризмі : Навч. посібник / Н. Л. Мандюк, А. М. Манько. – Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2022 – 198 с.
12. Худоба В. Основи туризмознавства : навч.-метод. посіб. / Володимир Худоба, Валентина Лабарткава. – Львів : ЛДУФК ім. Івана Боберського, 2021. – 136 с.